

<https://doi.org/10.28925/2226-3012.2021.1010>

УДК 378.091.214-054.6-057.875(73)

Ярослав Слуцький

ORCID iD 0000-0002-5328-7274

кандидат педагогічних наук,

викладач циклової комісії гуманітарних дисциплін,

Донбаський державний коледж технологій та управління,

вул. Є. Седнева, 3-а, 85200 Торезьк, Україна,

yaroslav.slutskiy.mail@gmail.com

ПРОГРАМИ ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНОЇ АДАПТАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ЗВО США

У статті проведено аналіз програм освітньо-культурного характеру, що застосовуються в практичній діяльності американських ЗВО під час адаптаційної підготовки іноземних студентів. Метою статті стало дослідження даних програм для формування потенційних напрямів розвитку системи адаптаційної підготовки іноземних студентів у ЗВО України. Акцентовано увагу на тому, що культурна підготовка представників інших держав є важливим компонентом формування компетентності міжособистісної взаємодії. Однак, найбільш ефективним є одночасне використання культурних і освітніх програм, що дозволить виконувати швидкий перехід від теоретичної складової до практичної і навпаки.

Виділено напрями освітньо-культурного характеру, що повинні імплементуватися в український освітній простір адаптаційної підготовки іноземних студентів, серед яких: розвиток навичок комунікаційної взаємодії, застосування методики історико-соціального занурення, залучення іноземних студентів до організації свят країни перебування, створення можливостей іноземним студентам старших курсів ділитися досвідом подолання соціокультурних проблем.

Ключові слова: дискусійне заняття; консультант; культурна відмінність; передаадаптаційний захід; приймаюча сторона; реагування на минуле; тематичне спрямування.

© Слуцький Ярослав, 2021

Вступ. Адаптаційна підготовка іноземних студентів є важливою складовою сучасного глобалізаційного процесу, пов'язаного з інтернаціоналізацією освіти. Діяльність академічного та соціального характеру вимагає від іноземного студента бути готовим до негативного впливу культурного шоку. Для цього, важливим є залучення таких студентів до програм спеціалізованого напрямку, призначених для ефективної підготовки студентів до нового соціуму і, одночасно, навчання найбільш необхідним навичкам, що дозволять адаптаційному процесу безпосередньо відбутися. Необхідно розуміти, що освітній і культурний аспекти повинні застосовуватися одночасно; це дозволить в умовах єдиного підготовчого процесу готувати іноземного студента до діяльності в новому соціокультурному середовищі і закріплювати отримані навички теоретичного характеру на практиці, безпо-

середньо в умовах міжособистісної взаємодії з представниками приймаючої країни.

В умовах необхідності проведення регулярних модернізаційних процесів з підготовчими програмами українських ЗВО, потрібно вивчення зарубіжного досвіду освітньо-культурної адаптації іноземних студентів, що дозволить впровадити найбільш ефективні та актуальні методики такої підготовки до вітчизняної освітньої системи.

Для проведення комплексного аналізу практичного досвіду американських ЗВО у підготовці іноземних студентів в освітньо-культурному напрямі, необхідно розглянути наукові розвідки вчених, що були присвячені проблемі адаптації іноземних студентів.

У зв'язку з тим, що наше дослідження присвячене вивченню американського досвіду, важливо виділити праці щодо адаптації іноземних студентів у США. Так, автори (Wang, Li, Noltemeyer, Wang & Shaw, 2018) розглядали адаптацію іно-

земних студентів, які навчаються у коледжах США, в контексті крос-культурного компонента. Загальні питання підготовки іноземних студентів вивчалися такими вченими як Н. Mahmood та В. Galloway (2018) (наслідки стресу, пов'язаного з культурною адаптацією у студентів, які навчаються в навчальному закладі невеликого міста); Е. Park (2016) (застосування змішаного методу при підготовці іноземного студента до діяльності академічного характеру) тощо.

Вітчизняні дослідники також цікавилися питанням адаптації іноземних студентів і проблем, що виникають в процесі підготовки. Тому, важливо відзначити дослідження таких вчених як В. Сулова (2019) та О. Пальчикова (2012) (адаптаційна підготовка крос-культурного плану в україномовному середовищі); В. Ряднова, Н. Безега та І. Безкоровайна (2018) (психологічний компонент адаптаційної підготовки іноземних студентів); М. Мосьондз (2014) (соціокультурний напрям адаптаційної підготовки іноземних студентів). Крім того, необхідно також відзначити висновки І. Соколової (2017) та її розвідки стосовно політики Європейської асоціації університетів в освітньому напрямі, тому що дана робота може бути використана для виконання компаративістських досліджень.

Отже, відзначимо, що і зарубіжні, і вітчизняні дослідники вивчали різні прояви адаптаційної підготовки в різних соціокультурних просторах. Однак, варто зазначити відсутність повноцінних робіт, присвячених саме освітньо-культурному напрямку (в рамках якого відбувається одночасна соціокультурна та освітня підготовка до проведення ефективної міжособистісної взаємодії) у ЗВО Сполучених Штатів Америки, що свідчить про актуальність нашого дослідження.

Мета статті — дослідити програми освітньо-культурного характеру американських закладів вищої освіти для виділення напрямів, актуальних для імплементації в освітній простір України.

Система освітньо-культурної підготовки іноземних студентів Каліфорнійського університету. У якості прикладів освітньо-культурної адаптаційної підготовки іноземних студентів у США нами були обрані Каліфорнійський університет, Ельський університет та Університет Міннесоти.

Значущим інфраструктурним компонентом системи соціально-педагогічного супроводу іноземних студентів в Каліфорнійському університеті є «Літні заняття UCLA» (UCLA Summer Sessions), у яких можуть приймати участь іноземні студенти трьома способами, а саме: про-

йти індивідуальні курси UCLA, отримати досвід в спеціалізованому напрямі або шляхом участі в онлайн-курсах (UCLA Summer Sessions, 2021). Розглянемо пропонувані курси більш докладно:

1. *Індивідуальні курси UCLA (Individual UCLA Courses)* характеризуються заняттями, що мають різноманітні тематичні напрями, найбільш значущими для адаптаційного процесу з яких є: комунікація (включає наступні модулі: принципи усної комунікації; технологія публічних виступів (для кого англійська мова не є рідною); вивчення американської англійської мови та культури за допомогою кінематографу; вступ до вивчення комунікації; розуміння взаємин; ЗМІ та розум); та англійська мова (критичне читання та письмова діяльність; вступ до технології творчої письмової діяльності) (Academic Courses Approved, 2021).

2. *Курси за спеціалізованими напрямами (Specialized Summer Institutes)* (Specialized Summer Institutes, 2021).

У зв'язку з тим, що Каліфорнійський університет є одним з центрів академічних та дослідницьких програм серед навчальних закладів вищої освіти США, його ресурси складаються з бібліотек, спортивних споруд, що дозволяє більш ефективно організувати культурні заходи. Літні курси засновані на планах занять, що проводяться у межах звичайної академічної діяльності університету, тому мають достатню академічну глибину для отримання студентами високого рівня знань. Програма курсів за спеціалізованими напрямами поділяється на дві категорії:

2.1. *Літні курси рівня Precollege (Precollege Summer Institutes)* (Specialized Summer Institutes, 2021) надають можливість проведення занять в т. зв. «інститутах», що мають різноманітну тематичну спрямованість, а це, у свою чергу, дозволяє враховувати здібності студентів. Серед таких «інститутів», найбільш відомим для освітньо-культурної адаптації іноземних студентів є *Інститут літніх міжнародних досліджень за допомогою занурення (Immersive International Studies Summer Institute)*.

Тематичний напрям даного Інституту передбачає розгляд питань, пов'язаних з проблемами міжнародного характеру, історією, урядом та застосуванням рольових ігор з використанням технології «реагування на минуле» (*Reacting to the Past (RTTP)*) (Immersive International Studies..., 2021), що передбачає проведення сесій, у межах яких студенти приймають безпосередню участь у своєму навчанні, приділяючи при цьому увагу дослідженням, письмовій діяльності

та усній аргументації. Такого роду заходи є ефективними для іноземних студентів, які проходять активний адаптаційний період, тому що, участь у сесіях Інституту надає можливість виконати роль історичної постаті, у результаті чого, особистість отримує можливість продемонструвати «живий» характер історичної персони, що сприяє дослідженню визначальних моментів в історії, а також отриманню практики критичного мислення та розвитку навичок аргументованої усної та письмової мови.

Таким чином, такого роду реконструкції у межах технології «реагування на минуле» є серією історичних рольових ігор, в яких проводиться дослідження ідей, що вплинули на історію, шляхом створення імітації певного історичного періоду. Студенти отримують роль та інформаційний лист, що дозволяє їм провести культурно спрямовану діяльність (разом з комунікаційною та міжособистісною взаємодією), а також розвинути навички вирішення проблем, роботи в команді, лідерський потенціал. Отже, участь іноземних студентів у сесіях цього Інституту позитивно впливає не тільки на підвищення інтелектуального рівня особистостей під час отримання нових знань та проведення критичних роздумів, виражених в усній та письмовій діяльності; але й на поліпшення адаптаційних навичок. Це дозволяє стверджувати, що «Інститут літніх міжнародних досліджень за допомогою занурення» є якісним компонентом системи соціально-педагогічного супроводу іноземного студента в Каліфорнійському університеті;

2.2. *Літні курси професійного рівня (College/Professional Summer Institutes)* (Specialized Summer Institutes, 2021), спрямовані на проведення поглибленого практичного навчання, яке виходить за межі традиційного отримання знань в аудиторії. Відповідно, тематика літніх курсів професійного рівня має за мету отримання конкретних знань. Найбільш актуальним інститутом у рамках курсів професійного рівня є *Літній інститут технологій та лідерства (Technology Leadership Summer Institute)*, у якому студенту надаються не тільки вузько спеціалізовані знання, але й приділяється важливе значення розвитку навичок лідерства, що є необхідним елементом якісної адаптації до нової культури та соціуму (Technology Leadership Summer Institute, 2021).

Таким чином, «Літні заняття UCLA» надають іноземним студентам можливість участі у курсах різноманітної тематичної спрямованості, що позитивно впливає на розвиток культурологічних, комунікаційних, лідерських, міжособис-

тисних навичок тощо. Природно, такі заняття неможливо охарактеризувати у якості повноцінного освітнього процесу, однак вони становлять інтерес як допоміжний ресурс загальної та спеціалізованої підготовки іноземних студентів в літній період часу, коли університет не може запропонувати достатню кількість діяльності для подальшого проходження адаптації.

Досвід освітньо-культурної адаптації іноземних студентів в Єльському університеті. Для більш ретельного дослідження освітньо-культурних програм закладів вищої освіти США, звернемося до досвіду Єльського університету (Yale University), однією з програм освітньо-культурного спрямування якого можна вважати «Розуміння Америки» (*Understanding America*).

Зазначимо, що іноземні студенти, яким необхідно проживати під час навчання в іншій країні та місті, де культурні особливості є відмінними від звичних, можуть та повинні цікавитися і історичними, і культурними особливостями, що вплинули на суспільство приймаючої країни. Програма «Розуміння Америки» (тривалість якої — один рік), сприяє можливості участі у групових дискусіях (в т.ч. з експертами, серед яких представники Єльського університету та спільноти Нью-Гейвен, співробітники зв'язків з громадськістю бібліотеки рідкісних книг та рукописів Бейнеке, виконавчий директор та генеральний секретар Дуайт-холу, працівники студентського центру Єльського університету з питань державної служби та соціальної справедливості, співробітники відділень історії американських та афроамериканських досліджень тощо) (*Understanding America*, 2021).

Таким чином, програма «Розуміння Америки» спрямована на надання місця для проведення дискусій, висловлювання думок та дослідження складних особливостей американського суспільства. Участь у заходах програми експертів та викладачів з різних галузей знань впливає на формування у студентів більш повної картини соціуму, у якому вони знаходяться. Тому, програма може бути охарактеризована у якості освітньо-культурної у зв'язку з тим, що іноземні студенти отримують інформаційну складову (а це підвищує рівень їх знань про нову країну, місто та університет, в якому вони навчаються); разом з тим, відбувається їх акультурація у зв'язку з проведенням дискусій, спільних поїздок, а також через розуміння культурних та поведінкових особливостей, що сприяє прийняттю нової культурної дійсності.

Однією з найбільш оригінальних програм, що підтримуються Єльським університетом (окрім «Розуміння Америки») та спрямовані на іноземних студентів є «День подяки вдома» (*Thanksgiving at Home*). Свято Дня подяки має важливе значення для громадян США, однак може бути незнайомим іноземним студентам. Тому, для підвищення рівня міжкультурної взаємодії, програмою пропонується участь іноземних студентів у святі на базі приймаючої сторони, тобто мешканців США, які погодилися поселити у себе вдома студентів з іншої країни (*Thanksgiving at Home*, 2021). Такого роду заходи мають важливе значення в розумінні нової культури, тобто більш ефективної адаптації до неї.

Необхідно відзначити, що найбільш складним періодом для іноземного студента є перший рік перебування в новому культурному середовищі. У зв'язку з цим, в університеті діє програма «Друзі першого року» (*First Year Friends*) (Community Connections..., 2021), учасники якої надають допомогу іноземним студентам, маючи статус приймаючої сім'ї. До їх обов'язків входить ознайомлення студента з культурними особливостями Сполучених Штатів та району проживання. Сторони підтримують контакт протягом першого року навчання особистості, проводячи регулярні неформальні зустрічі та дискусії.

Отже, освітньо-культурний напрям роботи з іноземними студентами Єльського університету спрямований, перш за все, на ознайомлення з культурними відмінностями, залучення іноземних студентів до святкування визначних для американського суспільства свят та проведення освітньої діяльності культурного характеру, що складається з проведення дискусій, відвідування виступів експертів тощо.

Освітньо-культурні програми адаптації іноземних студентів в Університеті Міннесоти. Грунтовне використання освітньо-культурних програм в адаптаційному процесі відбувається також в Університеті Міннесоти (University of Minnesota), який пропонує участь у великій кількості програм, основними серед яких є:

1. *Міжнародна програма друзів (International Buddy Program)*.

Адаптація до нового культурного середовища надає іноземному студенту безліч переваг, однак викликає й певні труднощі. Так, протягом перших тижнів перебування в університеті, у студентів можуть виникнути питання та проблемні ситуації, пов'язані з процесом акультурації. Тому, метою даної програми є створення умов для проведення більш легкого адаптаційного переходу

для особистості. Варто зазначити, що у якості помічників нових іноземних студентів виступають одночасно американські та іноземні студенти (які вже мають необхідні навички для взаємодії в культурному середовищі Сполучених Штатів). Завданнями програми є: розвиток індивідуальних зв'язків між діючими та новими студентами університету та підтримка іноземних студентів для їх більш активного залучення до життя кампусу (International Buddy Program, 2021).

2. *Глобальна академія Гофер (iSuccess: The Global Gopher Academy)*.

Програма має статус переакадемічної та спрямована на вивчення пам'яток історії, культури міст тощо. У якості консультантів виступають студенти та викладачі університету. Іноземні студенти ознайомлюються з методами подолання проблем культурного характеру, а також досягнення академічного успіху в навчальному закладі. Програма складається з проведення семінарів, занять, досліджень, що сприяють формуванню навичок та досвіду, а також необхідні для підготовки до навчального року.

Проте, у межах програми, іноземний студент отримує не тільки підготовку до майбутньої академічної діяльності. «Глобальна академія» приділяє увагу питанню підготовки до прибуття іноземного студента до США, що включає проведення онлайн-сесії безпосередньо зі студентом, а також з його родиною. Необхідно відзначити окреслену особливість програми, тому що в багатьох університетах та коледжах відсутні програми, що стосуються роботи зі студентами до їх прибуття до Сполучених Штатів, незважаючи на те, що така робота з майбутніми студентами відіграє важливу роль у якості запуску або підтримання переадаптаційних заходів, що сприяють первинній підготовці до перебування в новому культурному середовищі, а також зменшенню негативних наслідків при виникненні культурного шоку.

Крім того, семінари, що проводяться у межах програми, допоможуть студентам у вирішенні питань досягнення академічних успіхів, взаємодії з факультетом, використання бібліотечної системи, розуміння американського сленгу тощо. На запитання майбутніх іноземних студентів надають відповіді діючі студенти, які можуть поділитися своїм власним досвідом подолання тих чи інших організаційних або адаптаційних труднощів (The Global Gopher Academy, 2021). Програма також застосовує певні види діяльності, що складаються з: ознайомлення з роллю академічного консультанта; семінарів з розвитку письмових навичок; розвитку лідерських якос-

тей, що необхідно застосовувати в/поза аудиторії/єю; семінару з безпеки; рольових ігор для моделювання міжкультурної взаємодії тощо (iSucess International Student..., 2021).

Таким чином, програма є комплексною, завдяки чому майбутні студенти університету з інших країн отримують можливість інформування та ознайомлення з принципами вищої освіти у США та особливостями проведення міжособистісних комунікаційних взаємодій.

3. *Міжкультурні дискусійні групи (Cross-Cultural Discussion Groups)* мають метою налагодження міжособистісних контактів, розширення іноземними студентами свого культурного та мовного світогляду, проведення зустрічей з іншими студентами Університету Міннесоти, які навчаються на інших факультетах та мають відмінні національні і культурні особливості. Під час проведення щотижневих дискусійних занять, іноземні студенти отримують можливість обговорення міжкультурного досвіду, розгляду різних проблемних тем, а саме: подолання стереотипів, проявів культурного шоку тощо (Cross-Cultural Discussion Groups, 2021).

Таким чином, Університет Міннесоти розвиває програми, спрямовані на виконання передавальних заходів, а також залучення студентів, які вже сформували необхідні соціокультурні навички, в якості консультантів.

Висновки. Отже, освітньо-культурний напрям адаптаційної підготовки іноземних студентів є важливим елементом всієї системи соціально-педагогічного супроводу. Проведений аналіз американських ЗВО, а саме Каліфорнійського університету, Єльського університету і Університету Міннесоти дозволив виділити програмні компоненти, що повинні застосовуватися в практичній підготовчій стратегії ЗВО України, де проводиться адаптаційна підготовка іноземних студентів, а саме:

- формування комунікаційних навичок за допомогою застосування дискусійних груп, які дозволяють поліпшити мовні здібності іно-

земного студента і провести неформальне спілкування з представниками інших країн, а також студентами приймаючої країни;

- застосування програм, що забезпечують історико-соціальне занурення іноземних студентів до нової культури, що дозволить виявити відмінні риси зі своїми культурними особливостями і, таким чином, прийняти відмінності країни перебування, що необхідно для подолання наслідків культурного шоку;

- залучення іноземних студентів до підготовки традиційних свят країни перебування, що сприятиме ознайомленню з культурними особливостями нового соціуму;

- організація заходів загальноосвітнього характеру, на яких іноземні студенти зможуть отримати теоретичну інформацію щодо країни перебування, провести дискусії з експертами та іншими студентами і, згодом, екстраполювати дані знання на практичну площину під час спільних подорожей тощо;

- залучення іноземних студентів старших курсів, які подолали наслідки культурного шоку в якості консультантів / експертів. Вони можуть пояснити студентам, які вступили до навчального закладу, з якими труднощами їм доведеться зустрітися і як найбільш ефективно адаптуватися до особливостей нового соціокультурного простору.

Дані напрями адаптаційної підготовки повинні також застосовуватися у вітчизняних ЗВО, що дозволить сформувати підготовчі програми на рівні світових стандартів адаптації. Тому, подальші дослідження освітньо-культурного адаптаційного напрямку повинні бути присвячені: проведенню порівняльної характеристики адаптаційних програм у ЗВО США та України, що дозволить виявити можливі проблемні моменти вітчизняної системи роботи з іноземними студентами або, навпаки, дозволить охарактеризувати рівень вітчизняних підготовчих програм у якості достатнього і виокремити недоліки в зарубіжних прикладах.

Список використаної літератури

1. Мосьондз М. В. Соціокультурна адаптація іноземних студентів в Україні. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Серія: Соціологія. 2014. Т. 244. Вип. 232. С. 36–39.

2. Пальчикова О. О. Проблема адаптації студентів-іноземців в українському середовищі. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови*. 2012. Вип. 9. С. 220–225.

3. Ряднова В. В., Безега Н. М., Безкоровайна І. М. Психологічні особливості процесу адаптації й організації навчання студентів-іноземців. *Актуальні питання медичної (фармацевтичної) освіти іноземних*

громадян: проблеми та перспективи : збірник статей навчально-наукової конференції з міжнародною участю, Полтава, 22 лист. 2018 р. Полтава: Українська медична стоматологічна академія, 2018. С. 74–76.

4. Соколова І. Освітня політика європейської асоціації університетів: стратегії забезпечення якості. *Освітологія*. 2017. № 6. Р. 143–149. DOI: <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2017.6.143149>

5. Суслова В. О. Крос-культурна адаптація студентів-іноземців в україномовному середовищі. *Психологія та соціальна робота*. 2019. Вип. 2 (50). С. 163–179. DOI: [https://doi.org/10.18524/2707-0409.2019.2\(50\).185837](https://doi.org/10.18524/2707-0409.2019.2(50).185837)

6. Academic Courses Approved for High School Students. University of California (UCLA). URL: <https://summer.ucla.edu/academiccourses/hscourselist> (дата звернення: 02.02.2021).

7. Community Connections. First Year Friends. Office of International Students & Scholars. Yale University. URL: <https://oiss.yale.edu/programs-events/community-connections> (дата звернення: 02.02.2021).

8. Cross-Cultural Discussion Groups. International Student and Scholar Services. University of Minnesota. URL: <https://iss.umn.edu/programs/disgroup/default.html> (дата звернення: 02.02.2021).

9. Immersive International Studies Summer Institute. University of California (UCLA). URL: <https://summer.ucla.edu/institutes/ImmersiveInternationalStudies> (дата звернення: 02.02.2021).

10. International Buddy Program. International Student and Scholar Services. University of Minnesota. URL: <https://iss.umn.edu/programs/interbuddy/default.html> (дата звернення: 02.02.2021).

11. iSuccess International Student Success Program. URL: <https://iss.umn.edu/programs/iSuccess/Schedule.pdf> (дата звернення: 02.02.2021).

12. Mahmood H., Galloway Burke M. Analysis of Acculturative Stress and Sociocultural Adaptation Among International Students at a Non-Metropolitan University. *Journal of International Students*. 2018. № 8 (1). Р. 284–307. DOI: <https://doi.org/10.32674/jis.v8i1.166>

13. Park E. Issues of International Students' Academic Adaptation in the ESL Writing Class: A Mixed-Methods Study. *Journal of International Students*. 2016. № 6 (4). Р. 887–904. DOI: <https://doi.org/10.32674/jis.v6i4.324>

14. Specialized Summer Institutes. University of California (UCLA). URL: <https://summer.ucla.edu/institutes> (дата звернення: 02.02.2021).

15. Technology Leadership Summer Institute. University of California (UCLA). URL: <https://summer.ucla.edu/institutes/TechnologyLeadership> (дата звернення: 02.02.2021).

16. Thanksgiving at Home. Office of International Students & Scholars. Yale University. URL: <https://oiss.yale.edu/programs-events/thanksgiving-at-home> (дата звернення: 02.02.2021).

17. The Global Gopher Academy. International Student and Scholar Services. University of Minnesota. URL: <https://iss.umn.edu/programs/iSuccess/> (дата звернення: 02.02.2021).

18. UCLA Summer Sessions. University of California (UCLA). URL: <https://summer.ucla.edu/> (дата звернення: 02.02.2021).

19. Understanding America. Office of International Students & Scholars. Yale University. URL: <https://oiss.yale.edu/programs-events/understanding-america> (дата звернення: 02.02.2021).

20. Wang Y., Li T., Noltemeyer A., Wang A., Shaw K. Cross-cultural Adaptation of International College Students in the United States. *Journal of International Students*. 2018. № 8 (2). Р. 821–842. DOI: <https://doi.org/10.32674/jis.v8i2.116>

References

Mosjoncz, M. V. (2014). Sociokulturna adaptacija inozemnykh studentiv v Ukrajinі [Sociocultural adaptation of foreign students in Ukraine]. *Scientific works of Petro Mohyla Black Sea National University*, 244 (232), 36–39.

Paljchykova, O. O. (2012). Problema adaptaciji studentiv-inozemciv v ukrajinsjkomu seredovyshhi [The problem of foreign students' adaptation in the Ukrainian environment]. *Scientific journal of M. P. Dragomanov National Pedagogical University. Series 10. Problems of grammar and lexicology of Ukrainian language*, 9, 220–225.

Rjadnova, V. V., Bezegha, N. M., Bezkorovajna, I. M. (2018). Psykhologhichni osoblyvosti procesu adaptaciji j orghanizaciji navchannja studentiv-inozemciv [Psychological features of the process of foreign students' adaptation and organization of education]. In *Current issues of medical (pharmaceutical)*

- education of foreign citizens: problems and prospects: Proceedings of the International Conference* (pp. 74–76). Ukrayinska medichna stomatologichna akademiya.
- Sokolova, I. (2017). Osvitnja polityka jevropejskoji asociaciji universytetiv: strateghiji zabezpechennja jakosti [The EUA education policy: quality assurance strategies]. *Osvitohiyya*, 6, 143–149. <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2017.6.143149>
- Suslova, V. O. (2019). Kros-kuljturna adaptacija studentiv-inozemciv v ukrajinomovnomu seredovysshii [Cross-cultural adaptation of foreign students in the Ukrainian-speaking environment]. *Psychology and social work*, 2 (50), 163–179. [https://doi.org/10.18524/2707-0409.2019.2\(50\).185837](https://doi.org/10.18524/2707-0409.2019.2(50).185837)
- Academic Courses Approved for High School Students. *University of California (UCLA)*. (2021). <https://summer.ucla.edu/academiccourses/hscoursetlist>
- Community Connections. First Year Friends. Office of International Students & Scholars. *Yale University* (2021). <https://oiss.yale.edu/programs-events/community-connections>
- Cross-Cultural Discussion Groups. International Student and Scholar Services. *University of Minnesota* (2021). <https://isss.umn.edu/programs/disgroup/default.html>
- Immersive International Studies Summer Institute. *University of California (UCLA)* (2021). <https://summer.ucla.edu/institutes/ImmersiveInternationalStudies>
- International Buddy Program. International Student and Scholar Services. *University of Minnesota* (2021). <https://isss.umn.edu/programs/interbuddy/default.html>
- iSuccess International Student Success Program* (2021). <https://isss.umn.edu/programs/iSuccess/Schedule.pdf>
- Mahmood, H., Galloway Burke, M. (2018). Analysis of Acculturative Stress and Sociocultural Adaptation Among International Students at a Non-Metropolitan University. *Journal of International Students*, 8 (1), 284–307. <https://doi.org/10.32674/jis.v8i1.166>
- Park, E. (2016). Issues of International Students' Academic Adaptation in the ESL Writing Class: A Mixed-Methods Study. *Journal of International Students*, 6 (4), 887–904. <https://doi.org/10.32674/jis.v6i4.324>
- Specialized Summer Institutes. *University of California (UCLA)* (2021). <https://summer.ucla.edu/institutes>
- Technology Leadership Summer Institute. *University of California (UCLA)* (2021). <https://summer.ucla.edu/institutes/TechnologyLeadership>
- Thanksgiving at Home. Office of International Students & Scholars. *Yale University* (2021). <https://oiss.yale.edu/programs-events/thanksgiving-at-home>
- The Global Gopher Academy. International Student and Scholar Services. *University of Minnesota* (2021). <https://isss.umn.edu/programs/iSuccess/>
- UCLA Summer Sessions. *University of California (UCLA)* (2021). <https://summer.ucla.edu/>
- Understanding America. Office of International Students & Scholars. *Yale University* (2021). <https://oiss.yale.edu/programs-events/understanding-america>
- Wang, Y., Li, T., Noltemeyer, A., Wang, A., Shaw, K. (2018). Cross-cultural Adaptation of International College Students in the United States. *Journal of International Students*, 8 (2), 821–842. <https://doi.org/10.32674/jis.v8i2.116>

PROGRAMY SZKOLENIA EDUKACYJNEGO I ADAPTACYJNEGO DLA STUDENTÓW ZAGRANICZNYCH W UCZELNIACH WYŻSZYCH W USA

Słucki Jarosław

ORCID iD 0000-0002-5328-7274

Kandydat nauk pedagogicznych,

Wykładowca komisji cyklicznej dyscyplin humanistycznych

Donbaski koledż państwowy technologii i zarządzania

ul. E. Siedniewa, 3-a, 85200 Toreck, Ukraina,

yaroslav.slutskiy.mail@gmail.com

W artykule dokonano analizy programów o charakterze edukacyjno-kulturalnym stosowanych w działalności praktycznej amerykańskich uczelni podczas przygotowania adaptacyjnego studentów zagranicznych. Celem artykułu było badanie takich programów w celu sformułowania potencjalnych kierunków rozwoju systemu przygotowania

adaptacyjnego studentów zagranicznych w uczelniach wyższych Ukrainy. Podkreślono, że przygotowanie kulturowe przedstawicieli innych państw jest ważnym elementem kształtowania umiejętności interakcji międzyludzkich. Jednak najbardziej skutecznym jest jednoczesne wykorzystanie programów kulturalnych i edukacyjnych, co pozwoli na szybkie przejście od komponentu teoretycznego do praktycznego i odwrotnie.

Wyróżniono kierunki o charakterze edukacyjno-kulturowym, które należy implementować w ukraińską przestrzeń edukacyjną przygotowania adaptacyjnego studentów zagranicznych, wśród których wymienić można: rozwój umiejętności interakcji komunikacyjnej, zastosowanie metody historyczno-społecznego zagłębienia się, angażowanie studentów zagranicznych do organizacji świąt kraju pobytu, tworzenie możliwości dla studentów starszych kursów w celu wymiany doświadczeń pokonania problemów społeczno-kulturowych.

Słowa kluczowe: sesja dyskusyjna; konsultant; różnica kulturowa; środek przedadaptacyjny; strona przyjmująca; reagowanie na przeszłość; kierunek tematyczny.

PROGRAMS OF FOREIGN STUDENTS' EDUCATIONAL AND CULTURAL ADAPTATION TRAINING IN THE HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF THE USA

Slutskiy Yaroslav

ORCID iD 0000-0002-5328-7274

PhD (Pedagogy), Lecturer of the Cycle Commission of Humanitarian Disciplines

Donbass State College of Technology and Management,

3-a Sedneva Str., 85200 Toretsk, Ukraine,

yaroslav.slutskiy.mail@gmail.com

The article analyzes the programs of educational and cultural nature, which are used in the practical activities of American higher educational institutions during the foreign students' adaptive training. The aim of the article is to study these programs to formulate a potential direction for the development of the system of foreign students' adaptive training in the HEIs of Ukraine. It is emphasized that the cultural training of representatives of other countries is an important component of the formation of competence of interpersonal interaction. However, the most effective is to use the cultural and educational programs simultaneously, which will allow to perform a rapid transition from the theoretical component to the practical and vice versa.

The areas of educational and cultural nature that should be implemented to the Ukrainian educational space of foreign students' adaptive training are picked out. These areas include: the formation of communication skills with help of discussion groups using, which allow to improve foreign student' language skills and to conduct an informal communication with representatives of other countries, as well as the students of the host country; application of programs that provide historical and social immersion of foreign students to a new culture, that will reveal the distinctive features of their cultural characteristics and, thus, to accept the differences of the host country, which is necessary for overcoming the effects of culture shock; involvement of foreign students to the preparation of traditional holidays of the host country, which will help to get acquainted with the cultural features of the new society; organization of general education activities where foreign students can get the theoretical information about the host country, hold the discussions with experts and other students and, subsequently, extrapolate this knowledge to the practical flatness during the joint trips, etc.; attracting the foreign senior students who have overcome the effects of culture shock as an experts, because they can explain to the students who have entered the educational institution, what difficulties they will have to face and how the most effectively adapt to the features of the new socio-cultural space.

Keywords: consultant; cultural difference; discussion session; pre-adaptation measure; responding to the past; the host side; thematic direction.

Стаття надійшла до редакції 20.08.2021

Прийнято до друку 28.10.2021